एकाइ ९ · नेपालको वैदेशिक व्यापार

थप चुनौतीपूर्ण अभ्यास प्रश्न

पूर्णाङ्क ४८

उत्तर छुट्टै कागजमा लेख्नुहोस्।

१ भित्र, माथि र अगाडि का दुई काम [३]

क देखि घ सम्मका गाढा पद नामयोगी हुन् कि क्रियायोगी, कारणसहित लेख्नुहोस्। अनि ‘तल’ लाई दुवै काममा प्रयोग गरी दुई वाक्य बनाउनुहोस्।

क. गाईबस्तु गोठ**भित्र** छन्।
ख. पानी परेपछि सबै **भित्र** पसे।
ग. उसले झोला टेबुल**माथि** राख्यो।
घ. बाँदर रुखको टुप्पोबाट झन् **माथि** चढ्यो।
ङ. ‘तल’ लाई नामयोगी र क्रियायोगी दुवै बनाई दुई वाक्य लेख्नुहोस्।

२ शब्द उही, पदवर्ग फरक [३]

गाढा पदको पदवर्ग लेख्नुहोस्। शब्द मात्र नहेरी पूरै वाक्य पढ्नुहोस्। प्रत्येकको ०.५ अङ्क छ।

क. **आज** बजार बन्द छ।
ख. **आजका** व्यापारी विदेशसम्म पुगेका छन्।
ग. **पाकेको** आँप बोटबाट झर्‍यो।
घ. बोटको आँप **पाकेको** छ।
ङ. भोलि बजार बन्द हुन्छ **रे**।
च. पर्यटक नेपाली चिया**प्रति** आकर्षित छन्।

३ श, ष कि स? [३]

खाली ठाउँमा मिल्ने वर्ण राखी शब्द पूरा गर्नुहोस्, र किन त्यही वर्ण लेखियो भन्ने नियम छोटकरीमा लेख्नुहोस्। प्रत्येकको ०.५ अङ्क छ।

क. कृ__क
ख. नि__चय
ग. पु__तक
घ. गो__ठी
ङ. अव__था
च. __हिद

४ घाटाको हिसाब [३]

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा नेपालको आयात २,०९६ अर्ब रुपैयाँ र निर्यात ३१५ अर्ब रुपैयाँ थियो। यी अङ्कका आधारमा हिसाब गर्नुहोस्।

क. त्यस वर्ष व्यापार घाटा कति भयो?
ख. आयात निर्यातको लगभग कति गुणा थियो?
ग. विदेशी कम्पनीले एउटा मेसिनको १०० डलर माग्छ। एक डलरको मूल्य १३० रुपैयाँबाट बढेर १४० रुपैयाँ पुग्यो भने त्यो मेसिन कति रुपैयाँले महँगो हुन्छ, र यसलाई प्रबन्धको कुन शब्दले बुझाइन्छ?

Science Playground, कादुन्जे, भक्तपुर
https://science-playground.com/learn/grade-8-nepali/nepalko-vaideshik-vyapar

५ उनदेखि गलैँचासम्म [३]

तलका चरण उल्टोपाल्टो छन्। क्रम मिलाउनुहोस्। अनि कच्चा उन बेच्नु र गलैँचा बेच्नुबिच देशलाई पर्ने दुई फरक लेख्नुहोस्।

क. धागोमा रङ लगाउने
ख. तयार गलैँचा विदेश पठाउने
ग. उनबाट धागो कात्ने
घ. रङ लागेको धागोले गलैँचा बुन्ने

६ आदेशलाई सुझाव बनाउनुहोस् [३]

तलका आदेशलाई सुझावमा बदल्नुहोस्। तीनओटामा '-नु राम्रो हुन्छ', '-ए हुन्छ' र '-औँ' एकपल्ट प्रयोग गर्नुहोस्, र प्रत्येकमा कारण पनि जोड्नुहोस्।

क. पर्यटकसँग बढी पैसा नले!
ख. जडीबुटी कच्चै नबेच!
ग. पसलको अगाडि स्वदेशी सामान राख!

७ अपठित गद्यांश [५]

दिइएको गद्यांश पढी सोधिएका प्रश्नको उत्तर लेख्नुहोस्।

डोल्माका गलबन्दी

लेकको एउटा गाउँमा डोल्माको परिवारले भेडा पाल्छ। पहिले वर्षमा दुई पटक उन काटेर बोरामा कोचिन्थ्यो, अनि तलबाट आउने व्यापारीलाई दिइन्थ्यो। एक किलो उनको तीन सय रुपैयाँ आउँथ्यो। एक दिन सहरको पसलमा त्यस्तै उनको गलबन्दी देख्दा डोल्मा छक्क परिन्। एउटा गलबन्दीको मूल्य आठ सय रुपैयाँ थियो।

गाउँ फर्केपछि उनले आमाबाट धागो कात्न सिकिन्। पहिलो वर्ष रङ एकनास बसेन, र गलबन्दी कसैले किनेनन्। छिमेकीले भने, "उन बेचेर खानु छोडेर किन झन्झट गर्छौ?" डोल्माले हार मानिनन्। उनले नजिकैको बजारमा दुई हप्ताको तालिम लिइन् र रङ बसाउने तरिका सिकिन्।

अहिले एक किलो उनबाट दुईओटा गलबन्दी बन्छन्। गाउँका चार जना दिदीबहिनी उनीसँग काम गर्छन्। डोल्मा भन्छिन्, "पैसा त बढेको छ, तर मेरो खुसी अर्कै हो। पहिले हाम्रो उन अरूको हातमा पुगेर नाम कमाउँथ्यो, अहिले गाउँकै हात बोल्छन्।"

क. एक किलो उन कच्चै बेच्दा र गलबन्दी बनाएर बेच्दा पैसामा कति फरक पर्छ?
ख. पहिलो वर्ष डोल्मा किन असफल भइन्, र उनले त्यसको समाधान कसरी गरिन्?
ग. 'अहिले गाउँकै हात बोल्छन्' को अर्थ के हो?
घ. गद्यांशबाट एउटा नामयोगी र एउटा क्रियायोगी टिपी कसरी चिनियो लेख्नुहोस्।
ङ. डोल्माको काम 'नेपालको वैदेशिक व्यापार' प्रबन्धको कुन उपायसँग मिल्छ, र किन?

८ एउटै अर्थ फरक रूप [४]

कोष्ठकमा दिइएको शब्द प्रयोग गरी अर्थ नबदलिने गरी वाक्य छोटो पार्नुहोस्।

क. नियमले जे भन्छ, त्यही गर। (अनुसार)
ख. गाउँका सबै घरमा बत्ती बल्यो, डाँडाको घरमा मात्र बलेन। (बाहेक)
ग. उनी कसैलाई खबर नगरी एक्कासि आइपुगिन्। (टुप्लुक्क)
घ. घरका सबै जनालाई साथमा लिएर आमा मेला जानुभयो। (सहित)

९ त्रुटि पहिचान र सुधार [४]

तलको अनुच्छेदमा श, ष र स का आठओटा त्रुटि छन्। तिनलाई पहिचान गरी अनुच्छेद शुद्ध पारेर कापीमा लेख्नुहोस्।

> बजारमा गाउँका कृसकले ल्याएको तरकारी बिक्न थाल्यो। शुरुमा उनीहरू कस्टले सिथिल भए। बिचौलियाका शर्तले तरकारीको मूल्य घट्थ्यो, तर किसानले आफैँ पसल खोलेर सबैलाई आस्चर्यमा पारे। अब किसान खुशी छन्। विद्यालयको गोस्ठीमा विद्यार्थीले यही कथा सुनाए।

१० भाव विस्तार [४]

दिइएको पङ्क्तिको भाव विस्तार गर्नुहोस्।

> नेपालसँग वैदेशिक व्यापारको पुरानो विरासतलाई पुनः ब्युँताउने अवसर छ।

११ निबन्ध लेखन [५]

‘स्वदेशी उत्पादन’ शीर्षकमा सुरु, बिच र अन्त्य मिलाई १२०–१५० शब्दको निबन्ध लेख्नुहोस्। बिचका दुई अनुच्छेदमा एक एकओटा विचार र उदाहरण दिनुहोस्।

> ‘स्वदेशी उत्पादन’ शीर्षकमा निबन्ध लेख्नुहोस्।

१२ तर्क र प्रतितर्क [४]

दिइएको भनाइको पक्षमा एउटा तर्क र विपक्षमा एउटा प्रतितर्क दिई आफ्नो निष्कर्ष लेख्नुहोस्।

> “विदेशी वस्तु सस्तो छ भने त्यही किन्नु ठिक हो।”

१३ सोच्नुहोस् [४]

तर्कसहित उत्तर लेख्नुहोस्।

> प्रबन्धले मोटरगाडी, मोबाइल र टेलिभिजनलाई विलासी वस्तु भनेर तिनको आयात निरुत्साहित गर्नुपर्छ भनेको छ। आज धेरै विद्यार्थीले मोबाइलबाटै पढ्छन् र किसानले बजारको भाउ बुझ्छन्। के मोबाइल सबैका लागि विलासी वस्तु नै हो? कुनै वस्तु विलासी हो कि होइन भन्ने कसरी छुट्याउने?

१४ क्रियाकलाप: हाम्रो घरका वस्तु कहाँका? (अङ्क नदिइने)

घरका दशओटा वस्तुको खोल वा लेबल हेरी ती कहाँ बनेका रहेछन्, कापीमा तालिका बनाई टिप्नुहोस्। कुन वस्तु स्वदेशमै बन्न सक्थ्यो, आफ्नो अनुमान पनि लेख्नुहोस्। अन्त्यमा स्वदेशी र विदेशी वस्तु गनी एक अनुच्छेद लेख्नुहोस्।

वस्तु	बनेको देश	स्वदेशमै बन्न सक्थ्यो?	किन?

Science Playground, कादुन्जे, भक्तपुर
https://science-playground.com/learn/grade-8-nepali/nepalko-vaideshik-vyapar